

ИНФОРМАЦИОНЕН ДОКУМЕНТ

относно сключването на задължителната медицинска застраховка на чужденците, които пребивават краткосрочно или продължително в Република България или преминават транзитно през страната, считано от 31 март 2024 г., във връзка с присъединяването на страната към Шенгенското пространство и премахването на проверките на вътрешните въздушни и морски граници на Република България

Съгласно Решение (ЕС) 2024/210 на Съвета от 30 декември 2023 г. относно пълното прилагане на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген в Република България и в Румъния, считано от 31 март 2024 г., Република България е част от Шенгенското пространство, като първоначално се премахват проверките на лица на вътрешните въздушни и морски граници.

В контекста на присъединяването на Република България към Шенгенското пространство, следват промени в режима на сключването на задължителни застраховки за чужденците, които пребивават краткосрочно или продължително в Република България или преминават транзитно през нея.

Съгласно чл. 83, ал. 5 от Закона за здравето (ЗЗ) чужденците, които пребивават краткосрочно в страната или преминават транзитно през нея, са задължени да имат сключена здравна осигуровка или застраховка, покриваща разходите за лечение и болничен престой за времето на пребиваване в страната, доколкото друго не е предвидено в международен договор, по който Република България е страна.

Съгласно ал. 6 на чл. 83 от ЗЗ в случаите, при които задължителната застраховка по ал. 5 се сключва при влизане в страната, общите условия, минималната застрахователна сума, минималната застрахователна премия и редът се определят с наредба на Министерския съвет – Наредба за общите условия, минималната застрахователна сума, минималната застрахователна премия и реда за сключване на задължителната медицинска застраховка на чужденците, които пребивават краткосрочно или продължително в Република България или преминават транзитно през страната (Наредбата).

В чл. 2, ал. 1 от Наредбата е уредено, че при влизане или транзитно преминаване през територията на Република България чужденците по чл. 1 са длъжни да имат сключена здравна осигуровка или медицинска застраховка, доколкото друго не е предвидено в международен договор, по който Република България е страна, в нормативен акт или правен акт на Европейския съюз.

По силата на чл. 2, ал. 2 от Наредбата, в случай че при влизане в страната чужденците нямат сключена здравна осигуровка или медицинска застраховка, те са длъжни да сключат валидна за територията на страната и за времето на пребиваването им медицинска застраховка, която отговаря на изискванията на наредбата, а именно – застраховка с териториален обхват на територията на Република България.

В Приложения „А“ и „Б“ към Решение (ЕС) 2024/210 на Съвета от 30 декември 2023 г. (Решението) се съдържа списък на разпоредбите в достиженията на правото от Шенген по смисъла на член 4, параграф 2 от Акта за присъединяване от 2005 г., които са приложими за България и Румъния помежду им и в отношенията им с държавите членки, прилагащи изцяло достиженията на правото от Шенген, както и с асоциираните към Шенгенското пространство държави – Исландия, Княжество Лихтенщайн, Кралство Норвегия и Конфедерация Швейцария. Един от изброените актове, който считано от 31 март 2024 г. е директно приложим в цялост от България, е Регламент (ЕО) № 810/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година за създаване на Визов кодекс на Общността (Визов кодекс).

Съгласно чл. 15 от Визовия кодекс кандидатът, когато кандидатства за единна (Шенгенска) еднократна или двукратна виза, при подаване на заявлението представя доказателство за застраховка, която покрива планираното(ите) посещение(я).

В случай че се кандидатства за многократна виза, кандидатът представя доказателство за медицинска застраховка за пътуване в чужбина, която покрива периода на първия планиран престой. Съответното консулство, което приема заявлението за виза и приложените документи, е отговорно да провери дали представената застраховка е в съответствие с разпоредбите на Визовия кодекс.

Застраховката трябва да бъде сключена със застрахователна компания, извършваща дейност в държавата на пребиваване на кандидата или в държава членка, но ако това не е възможно, тя може да бъде сключена и на друго място.

На основание чл. 15, пар. 3 от Визовия кодекс застраховката трябва да бъде валидна за цялата територия на държавите членки, които са част от Шенгенското пространство, и да покрива целия период на планиран престой на кандидата в рамките на срока на валидност на визата. Следователно, застраховката следва да покрива само действителния период на престой, а не срока на валидност на визата. Минималният размер на покритие на застраховката е 30 000 EUR.

Преди да бъде взето окончателното решение по заявлението, консулството трябва да провери дали медицинската застраховка за пътуване в чужбина, представена от кандидата, е подходяща. Медицинската застраховка за пътуване в чужбина е подходяща, ако покрива неговия планиран престой в случай на заявление за издаване на еднократна или многократна виза или покрива първия му планиран престой – в случай на заявление за издаване на многократна виза. Ако представената застраховка не е подходяща, това не следва да води автоматично до отказ по заявлението за издаване на виза, а на кандидата следва да бъде позволено да представи доказателство за такава, преди да бъде взето окончателно решение по заявлението.

Съгласно разпоредбата на чл. 15, ал. 2 от Закона за нормативните актове, ако нормативен акт противоречи на регламент на Европейския съюз, какъвто е Визовият кодекс, се прилага регламентът.

Във връзка с гореизложеното, всички консулски служби на Република България са длъжни да спазват изискванията на Визовия кодекс на ЕС, като не следва да приемат застраховка, ако в нея не фигурира териториалният обхват на държавите членки – тези от Шенгенското пространство. По повод на това обстоятелство, ако застрахователната компания и застрахованото лице решат да договорят нещо различно, което не е в съответствие с изискванията на Визовия кодекс и шенгенските правила, това впоследствие може да окаже негативно въздействие както за заявителя за виза, така и за съответното застрахователно дружество.

Единственото изключение е предвидено в чл. 15, пар. 3 от Визовия кодекс за случаите, в които се издава виза с ограничена териториална валидност, обхващаща територията на повече от една държава членка, застраховката трябва да е валидна най-малко на територията на съответните държави членки. В чл. 2, т. 4 от Визовия кодекс е дадена дефиниция на понятието „виза с ограничена териториална валидност“, която представлява „виза, валидна за територията на една или няколко държави-членки, но не за всички държави-членки“.

Настоящият информационен документ има за цел да повиши осведомеността на всички заинтересовани лица относно сключването на задължителната медицинска застраховка на чужденците, които пребивават краткосрочно или продължително в Република България или преминават транзитно през страната. Информационният документ е оповестен от Комисията за финансов надзор, отразява състоянието на приложимото законодателството към 31.03.2024 г. и официална информация, предоставена от Министерството на външните работи на Република България.